ZŠ TGM Základní škola T. G. Masaryka
Lysá nad Labem Litol

Palackého 160, 289 22 Lysá nad Labem
Tel: 724 892 967
www.zslitol.cz
E-mail: lubor.vinicky@zslitol.cz
Mgr. BcA. Lubor Vinický dip.um.

CELOROČNÍ PLÁN ŠKOLNÍ DRUŽINY
Školní rok 2026 – 2027

Po stopách naší vlasti s Edou Toulavým

Vypracovala: Ilona Karásková, vedoucí vychovatelka a vychovatelka 2. oddělení
V Lysé nad Labem, dne 18. 8. 2026

Tematický plán Po stopách naší vlasti s Edou Toulavým žáky provede českou přírodou, kraji, tradicemi, významnými osobnostmi, pohádkami, lidovými kroji, řemesly, kuchyní, státními symboly i místem, které je jim nejbližší – jejich vlastním domovem. Cílem je hravou formou poznávat svět ve kterém žijí, a vytvářet si k němu vztah.

Žáci během poznávání v průběhu roku budou zjišťovat, že jsou součástí většího celku a že země, ve které žijí, má svou historii, kulturu i tradice. Tematický plán má v žácích probouzet jejich zvídavost, podporovat rozhovory, sdílet vlastní zkušenosti a společně objevovat krásy naší země.

Naším průvodcem celého školního roku bude Eda Toulavý. Je to zvídavý cestovatel, který chce poznat všechny krásy České republiky. Každý týden bude odcházet na návštěvu k jednomu žáku ze třídy. Během týdne a víkendu spolu mohou prožít doma nebo na výletě zajímavý zážitek a společně jej zaznamenají do Deníku Edy Toulavého. Po návratu do družiny a předáním dalšímu spolužákovi, žák Edu představí ostatním a krátce povypráví o jeho dobrodružstvích. Ostatní žáci mohou klást otázky a společně si místo vyhledají na mapě České republiky.

Rozvoj kompetencí u žáka (k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanská, pracovní a tvořivé):

- vztah k vlastní zemi a místu, kde žák žije
- komunikační a vyjadřovací schopnosti
- schopnost naslouchat a vést rozhovory
- tvořivost, fantazii a představivost
- čtenářskou gramotnost
- poznávání okolního světa a kulturního prostředí
- sociální dovednosti a spolupráci
- pocit sounáležitosti a identity
- uvědomování si významu domova, rodiny a komunity
- zájem o tradice, kulturu a kulturní dědictví
- zvídavost a schopnost pozorovat souvislosti mezi jednotlivými tématy

Ve školní družině realizujeme následující činnosti:

- Odpočinkové činnosti – zařazují se zejména po oběd, popř. ráno, jde o spontánní klidové hry, poslechovou činnost
- Zájmové činnosti – řadíme zde aktivity rozvíjející zájem žáků a podporující jejich tvořivost, a i sociální dovednosti
- Relaxační činnosti – slouží k regeneraci sil, převažuje v nich odpočinek, aktivní hry, spontánní činnosti realizované zejména ve venkovním prostředí
- Výchovně vzdělávací činnosti – didaktické hry, rozvoj vědomostí, znalostí a percepci u žáka
- Další doplňkové činnosti – vycházky, hry na hřišti, četba, výlety, exkurze, sportovní a kulturní akce, aj.

Eda poznává náš domov a školu

1. Seznamujeme se s Edou

- Seznamujeme žáky s prostředím školní družiny
- Seznamujeme žáky s tématem celoročního plánu ŠD
- Seznamujeme se s Edou Toulavým a jeho cestovatelským batohem a deníkem
- Eda cestuje s dětmi domů – děti si ho postupně berou domů a zapisují nebo kreslí společné zážitky do deníků
- Tvoříme tematicky – portfolio Cestovatelský deník
- Seznamujeme se se školním řádem a stanovujeme si pravidla soužití ve školní družině
- Připomínáme si ohleduplné chování, učíme se tolerovat odlišné jedince a jejich názory, podporujeme kamarádství a spolupráci mezi žáky, rozvíjíme kladný vztah ke škole a učení
- Připomínáme si dodržování hygienických návyků a vedeme ke správnému stolování ve školní jídelně

2. Poznáváme naši školu

- Prohlídka školy a jejího okolí, poznáváme zajímavá místa v okolí školy
- Tvoříme tematicky
- Hrajeme únikovou hru „Tajemství zamčeného kufru Edy Toulavého“
- Hrajeme sportovní hry na hřišti, procházíme se po okolí školy – k Labi a do lesíka Borku (pozorujeme přírodu v období babího léta)
- Povídáme si zážitky z prázdnin
- Zkrášlujeme prostory ŠD

3. Místo, kde žijeme

- Poznáváme naše město a jeho zajímavosti
- Poznáváme významná místa v okolí města
- Seznamujeme se s mapou ČR
- Plníme Lesní stezku v místním lesíku Borku
- Připomínáme si tradici na oslavu konce léta Dožínky – tvoříme podzimního strašáka
- Mezinárodní den čokolády (13. 9.) – připomínáme si tento den, ochutnáváme jednotlivé druhy čokolád

4. Česká republika a svatý Václav

- Poznáváme Českou republiku na mapě
- Poznáváme symboly České republiky - státní vlajku, znak, hymnu, korunovační klenoty
- Tvoříme českou vlajku
- Připomínáme si Den české státnosti (28. 9.) a Svatováclavskou pouť ve Staré Boleslavi
- Připomínáme si svatého Václava jako patrona české země
- Pořádáme Rytířské hry

Eda objevuje českou přírodu

1. Zvířata české přírody

- Poznávání volně žijících zvířat, stopy zvířat a jejich potrava
- Hrajeme zvířecí pantomimu
- Mezinárodní den zvířat (4. 10.) – oslavujeme den zvířat
- Pozorujeme houfování a odlet stěhovavých ptáků
- Tvoříme tematicky

2. České lesy

- Poznáváme české stromy
- Příroda kolem nás – pozorujeme změny v přírodě a určujeme listy, plody, houby
- Tematicky tvoříme s přírodninami
- Procházíme se do místního lesíka Borku a hrajeme sportovní hry na školním hřišti
- Den stromů (20. 10.) – připomínáme si jejich důležitost pro krajinu
- Stavíme v lese domečky pro skřítky

3. České hory a řeky

- Ukazujeme si na mapě hory a řeky v ČR
- Připomínáme si naši nejvyšší horu ČR – Sněžka
- Hrajeme pohybovou hru „Výstup na Sněžku“ – překážková dráha, která představuje cestu do hor
- Poznáváme a ukazujeme si na mapě české řeky
- Vysvětlujeme si rozdíl mezi řekou, potokem a pramenem
- Ukazujeme si na mapě, kde řeky pramení a kam tečou
- Připomínáme si, k čemu nám slouží řeky

4. Státní svátek 28. říjen a Halloween

- Připravujeme slané pohoštění na téma „Halloween“
- Připomínáme si vznik samostatného československého svátku (28. 10.)
- Halloween (31. 10.) – Dušičky, hledáme společné znaky těchto tradic
- Pořádáme „Stezku odvahy“
- Těšíme se na Drakiádu – soutěž školní družiny
- Podzimní prázdniny (29. 10. – 30. 10. 2026)

Eda navštěvuje hrady, zámky a pověsti

1. České hrady

- Seznamujeme se s hrady v naší vlasti – Pražský hrad, Karlštejn, Bezděz, apod.
- Povídáme si, jak se dříve na hradech a zámcích žilo
- Seznamujeme se se svátkem sv. Huberta – hrajeme deskovou hru „Halali“
- Tvoříme tematicky
- Pořádáme „Pyžamové odpoledne“ – diskotéka a hry

2. České zámky

- Seznamujeme se se zámky v ČR – Hluboká, Konopiště, Lednice, Český Krumlov
- Připomínáme si svátek svatého Martina
- Tematicky tvoříme – koně, erby
- Mezinárodní den nevidomých (13.11.) – povídáme si o životě nevidomých a hrajeme hry naslepo

3. České pověsti

- Vyprávíme si a čteme české pověsti – Golem, Blaničtí rytíři, Bílá paní
- Čteme a dramatizujeme pověsti
- Názorně si ukazujeme pražský orloj

4. Svoboda, demokracie a zdraví

- Státní svátek Den boje za svobodu a demokracii (17. 11.)
- Seznamujeme se s právy a povinnostmi dětí
- Diskutujeme o prevenci proti nemocem – otužování, zdraví životní styl, nebezpečí návykových látek
- První pomoc – dbáme na svoji bezpečnost
- Světový den pozdravů (21. 11.) – připomínáme si důležitost pozdravů
- Hrajeme sportovní hry na hřišti, procházíme se po okolí školy – k Labi a do lesíka Borku – pozorujeme proměny v přírodě
- Těšíme se na víkendové „Adventní, tvořivé a hravé dopoledne ve školní družině“
- Oslavujeme začátek adventu

Eda prožívá české vánoční tradice

1. Advent

- Prožíváme advent a lidové zvyky s ním spojené
- Připomínáme si svatou Barboru (4.12.) – zvyky, pověry a jak je tomu dnes
- Připomínáme si svatého Mikuláše (6.12.) – legenda, současná lidová tradice a nadělování
- Mikuláš, čert a anděl – tematicky tvoříme
- Pořádáme „Mikulášské hry“

2. Vánoce dříve

- Připomínáme si svatou Lucii (13.12.) – zvyky a pověry
- Adventní tvoření – vyrábíme adventní věnec, vánoční ozdoby, vánoční přání
- České pranostiky
- Jak slavili Vánoce naši předkové (Skanzen v Přerově nad Labem)
- Zdobíme perníčky
- Přednáška na téma „Otužování“ - externista

3. České Vánoce

- Povídáme si o vánočních svátcích, Štědrém dnu, Božím hodu vánočním a svatém Štěpánovi – jak doma slavíme (tradiční české jídlo)
- Sledujeme vánoční pohádky
- Adventní zpívání – zpíváme koledy, vánoční písně a ochutnáváme vánoční pohoštění
- Zdobíme stromeček u místní kapličky v Litoli
- Vánoční prázdniny (23. 12. 2026 - 3. 1. 2027)

Eda cestuje po krajích České republiky

1. Česká republika na mapě

- Pracujeme s mapou České republiky, orientujeme se v mapě
- Ukazujeme si hranice a sousední státy
- Tři králové K+M+B (6.1.) – význam dobročinných sbírek
- Tematicky tvoříme

2. Čechy

- Seznamujeme se s kraji v Čechách
- Povídáme si o Praze a Středočeském kraji
- Seznamujeme se se zajímavostmi jednotlivých krajů
- Pracujeme s mapou
- Přednáška na téma „Krev a krevní skupiny“ - externista

3. Morava a Slezko

- Povídáme si o Moravskoslezském, Jihomoravském, Olomouckém a Zlínském kraji
- Připomínáme si zde významná místa
- Seznamujeme se s tradicemi a zajímavostmi těchto krajů
- Přednáška na téma „Prevence před úrazy při zimních sportech, první pomoc“ - externista

4. Edova velká cesta

- Opakujeme si kraje a krajská města v České republice
- Zimní sporty a my – představujeme si druhy zimních sportů
- Připomínáme si důležitost pohybu a sportu v našem životě
- Představujeme si rizika a jejich předcházení při zimních sportech
- Pracujeme s kalendářem – roční období, měsíce, týdny, dny, hodiny)
- Pololetní prázdniny (29. 1. 2027)

Eda zkouší stará řemesl

1. Masopust

- Seznamujeme se s masopustními zvyky a obyčeji
- Pořádáme „Masopustní stezku“
- Ochutnáváme masopustní dobroty
- Tematicky tvoříme – karnevalové masky
- Hrajeme „Masopustní hry“
- Hromnice (2.2.) – připomínáme si původ svátku a zvyky

2. Edova řemeslná dílna

- Seznamujeme se s řemesly našich předků – hrnčíř, kovář, pekař, švec, řezbář
- Seznamujeme se s lidovými kroji a folklorem a modrotiskem
- Hrajeme „Poznej řemeslo“
- Pečeme housky
- Tematicky tvoříme

3. Edova výprava do minulosti

- Tvoříme ze samotvrdnoucí hmoty
- Poznáváme staré předměty a nástroje
- Připomínáme si svátek Svatého Valentýna (14.2.) – původ svátku
- Vytváříme dárek k Valentýnu
- Tvořivé odpoledne „Airbrush a placky“

4. Jak se žilo dříve

- Připomínáme si život našich předků
- Pohlížíme na dřívější život na venkově skrze obrázky Josefa Lady
- Připomínáme si, jak se dříve vařilo, pralo a pracovalo
- Hrajeme sportovní hry na hřišti, procházíme se po okolí školy – k Labi a do lesíka Borku

Eda poznává slavné Čechy

1. Poznáváme významné osobnosti Čech

- Seznamujeme se se slavnými osobnostmi Čech (Karel IV., prezidenti, Tomáš Baťa, Emil Zátopek, apod.)
- Poznáváme české vynálezy a objevy
- Jarní prázdniny (1. 3. – 7. 3. 2027)

2. Jaro je tu

- Poslové jara – diskutujeme o prvních jarních květinách, mláďatech a ptácích ohlašující příchod jara
- Zdobíme třídu a chodbu „Vítání jara“
- Tematicky tvoříme – MDŽ (8. 3.)
- Svatý Řehoř (12. 3.) – seznamujeme se s původem tradice a pranostikou
- Přednáška na téma „Výcvik psa a chování před cizím psem“ - externista

3. Eda čte dětem

- Tematicky tvoříme – knihu, záložku do knihy
- Měsíc čtenářů – čteme české pohádky
- Povídáme si o knihách, autorech a ilustrátorech dětských knih
- Navštívíme knihovnu v Litoli
- Navštívíme výstavu „Jarní zemědělec“ na Výstavišti v Lysé nad Labem

4. Škola hrou s Edou

- Připomínáme si Den učitelů a význam J. A. Komenského (28.3.), připomínáme si školu dříve a dnes
- Velikonoce – seznamujeme se s velikonočními zvyky a původ tradice
- Tematicky tvoříme - velikonoční dekorace, pletení pomlázky, barvení vajec
- Velikonoční prázdniny (25. 3. 2027)

Eda chrání přírodu

1. Eda a zvířata

- Povídáme si o chráněných zvířatech a zvířatech žijících v ČR
- Mezinárodní den ptactva (1. 4.) – tematicky tvoříme
- Domácí mazlíčci – vyprávíme si, jaká zvířata chováme a co obnáší péče o ně
- Tematicky tvoříme „Aprílový fotokoutek“

2. Eda třídí odpad

- Tvoříme z odpadu
- Připomínáme si Mezinárodní den letectví a kosmonautiky – přednáška od externisty
- Bezpečnost na silnicích – seznamujeme se s pravidly silničního provozu, bezpečně do školy a ze školy
- Opakujeme si dopravní značky, vybavení jízdního kola, ochranné prostředky

3. Den Země

- Světový den vody (22. 3.) - připomínáme si důležitost vody pro naši planetu
- Pořádáme stezku „Tajemství ztraceného pramene“
- Den Země (22. 4.) – ohleduplně se chováme k přírodě a třídíme odpad
- Tvoříme plakát „Eda chrání Zemi“
- Svatý Jiří (24.4.) – seznamujeme se s legendou, zvyky, pověry a pranostiky

4. Čarodějnice

- Tematicky tvoříme
- Mezinárodní den tance (29. 4.) – oslavujeme tento den tancem
- Filipojakubská noc (30.4.) – připomínáme si zvyk pálení ohňů
- Pořádáme „Čarodějnickou stezku“

Eda navštěvuje významná města a památky

1. Poznáváme Prahu

- Poznáváme turistické zajímavosti
- Poznáváme Pražský hrad
- Poznáváme Karlův most
- Poznáváme Staroměstské náměstí a orloj
- Máje – seznamujeme se s původem tradice (1. 5.)

2. Navštěvujeme česká města a významné památky

- Seznamujeme se s významnými městy – Brno, Olomouc, Plzeň, České Budějovice, Liberec, Ostrava
- Pracujeme s mapou, ukazujeme si města na mapě
- Poznáváme zajímavosti v těchto městech
- Tvoříme ke Dni matek (druhá květnová neděle)
- Tvoříme a píšeme pohlednice

3. Eda jako turista

- Diskutujeme, co potřebujeme na výlet, pracujeme s mapou a kompasem
- Den rodin (15.5.) – vyprávíme si na téma moje rodina
- Známe jména členů naší rodiny i příbuzenské vztahy
- Diskutujeme o soužití generací dříve a nyní
- Seznamujeme se s rozdíly mezi pěstounskou péčí, adoptivní rodinou a dětmi vyrůstajících v dětských domovech
- Světový den včel (20. 5.) – oslavujeme tento den, diskutujeme, tematicky tvoříme
- Hrajeme sportovní hry na hřišti, procházíme se po okolí školy – k Labi a do lesíka Borku, při vycházce si upevňujeme znalosti z dopravní výchovy a pojmenováváme dopravní značky

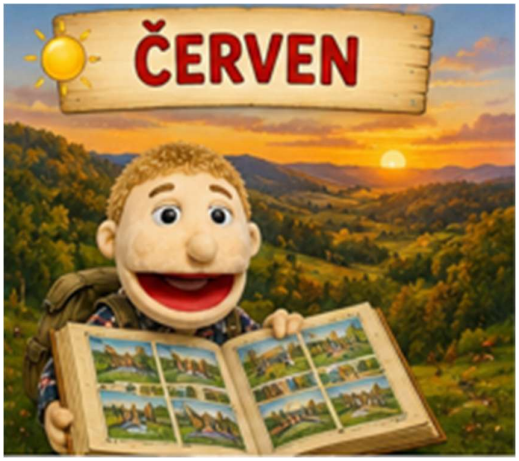

Eda slaví, co všechno s dětmi během roku procestoval

1. Den dětí s Edou

- Oslavujeme Den dětí (1.6.)
- Malujeme na obličej
- Přednáška na téma „Povolání voják“ - externista
- Hrajeme sportovní hry na hřišti, procházíme se po okolí školy – k Labi, písník Mršník, lesík Borek

2. Co jsme s Edou poznali?

- Připomínáme si, co jsme během roku s Edou Toulavým procestovali a zažili
- Prohlížíme Edův cestovatelský deník
- Hledáme podle mapy „Poklad Edy Toulavého“
- Plníme Edův cestovatelský kvíz
- Hrajeme sportovní hry na hřišti, procházíme se po okolí školy – k Labi a do lesíka Borku

2. Edova velká výprava

- Sbíráme a sušíme lipový květ
- Den otců (19.6.) – tvoříme dárek pro tatínka
- Jan Křtitel (24.6.) – seznamujeme se s pranostikou, tradicí a zvyky svatojánské noci (letní slunovrat)
- Připomínáme si Světový den rybářství (27. 6.) – přednáška od externisty

4. Naše cesta byla krásná

- Připravujeme výzdobu na zahradní slavnost
- Tvoříme vazby z letních květin
- Povídáme si o blížících se prázdninách, plánech, co chceme prožít a jaká místa se chystáme navštívit
- Cestujeme prstem po mapě
- Povídáme si o dovolené v zahraničí – jakou řečí se mluví, důležitost studia cizích jazyků
- Nebezpečí úrazů a nemocí o prázdninách
- Loučíme se s Edou a školním rokem
- Hlavní prázdniny (1. 7. – 31. 8. 2027)

NAŠE CESTA BYLA KRÁSNÁ,
PLNÁ ZÁŽITKŮ, POZNÁNÍ A PŘÁTELSTVÍ.
PO STOPÁCH NAŠÍ VLASTI
DĚKUJEME ZA SPOLEČNÉ PUTOVÁNÍ!
PO STOPÁCH NAŠÍ VLASTI
PŘÍRODA
HISTORIE
KULTURA
TRADICE
LIDÉ
PŘÁTELSTVÍ
ZÁŽITKY
PRAHA
ČESKÝ RÁJ
ČESKÝ KRUMLOV
OLOMOUC
TELČ
LEDNICKO-VALTICKÝ AREÁL
NAŠE ZÁŽITKY
NA VIDĚNOU PŘI DALŠÍCH DOBRODRUŽSTVÍCH!
DĚKUJEME, ŽE JSTE S NÁMI PUTOVALI NAŠÍ KRÁSNOU VLASTÍ!